

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep.
0030 OSLO

Dato: 09.10.2014
Vår ref: 14/01117-2
Deres ref: 13/4565

Høring av utkast til forskrift om miljøvurderinger av tiltak etter sektorlover - uttalelse fra Direktoratet for mineralforvaltning

Leiv Erikssons vei 39
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 40 50
E-POST mail@dirmin.no
WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883
SWIFT DNBANOKK
IBAN NO5376940505883
ORG_NR. NO 974 760 282 MVA

SVALBARDKONTOR
TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak og brev datert 10. juli 2014.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnyttning av mineralske ressurser, og har et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i plansammenheng. Våre innspill til høring av forskrift om miljøvurderinger av tiltak etter sektorlover er basert på vår rolle og ansvarsområder som fagmyndighet og konsesjonsmyndighet.

Vi har valgt å presentere våre kommentarer kapittelvis med en innledende beskrivelse av bestemmelser og endringsforslag, for deretter å legge frem våre merknader.

DMF vil bemerke at høringsnotatet var noe uoversiktlig og vi savner blant annet en oversiktlig sammenstilling av forskriftens bestemmelser i tillegg til vurderingene rundt de enkelte bestemmelsene. Våre kommentarer er basert på vår forståelse av forslag til ny forskrift.

§ 2: Endring i saklig virkeområde

De aktuelle bestemmelsene for tiltak etter sektorlover i tidligere §§ 2 og 3 er tatt inn i ny § 2. Bestemmelser knyttet til planleggingen etter plan- og bygningsloven er tatt ut. Det gjelder også siste ledd i gjeldende § 2 om forholdet mellom sektortiltak og planer etter plan- og bygningsloven.

§ 2 bokstav a (søknad om tillatelse for tiltak nevnt i vedlegg I) tilsvarer gjeldende § 2 g. Bokstav b (søknad om tillatelse for tiltak nevnt i vedlegg II) tilsvarer gjeldende § 3 bokstav e.

Bokstav c (planer og programmer som fastsetter rammer for søknad om tillatelse for tiltak nevnt i vedlegg I eller II, og der planen eller programmet vedtas av et departement i henhold til lov eller forskrift) er ny.

Bokstav d (planer for nasjonalparker og andre verneområder større enn 500 km², og andre verneområder større enn 250 km² dersom planene fører til en vesentlig endring i dagens bruk for primærnæringene eller reiseliv i lokalsamfunnet) tilsvarer gjeldende §

2 bokstav h. Det bemerkes at departementet vil foreta en nærmere vurdering av denne bestemmelsen (om den bør utgå eller utvides til også å omfatte andre hensyn enn dagens bruk og for primærnæringer eller reiseliv) i tilknytning til implementeringen av det reviderte EIA-direktiv. Implementeringsfrist for direktivet er 16.5 2017.

Kommentar

DMF tolker endringsforslaget slik at departementet vil vurdere å utvide bestemmelsen i bokstav d slik at også andre hensyn enn dagens bruk for primærnæringer eller reiseliv vil medføre at de nevnte planer under bokstav d skal behandles etter forskriften. Vårt innspill her må ses i sammenheng med våre kommentarer til vedlegg III og IV.

Per i dag er mineralressurser ikke et tema i konsekvensutredning av verneområder. Så lenge mineralressurser ikke redegjøres for er det vanskelig å si noe om de næringsmessige konsekvensene av verneforslagene både på kort og lang sikt. En mangelfull oversikt over og kunnskap om eventuelle mineralressurser innenfor verneområder vil derfor kunne medføre en ufullstendig oversikt over framtidige mineralreserver. Dette kan påvirke muligheten til å vurdere å unnta svært viktige og kritiske mineralressurser fra vern.

Det er vår holdning at der hvor det ikke foreligger grunnleggende ressursgeologisk informasjon, bør dette fremskaffes som et ledd i en samlet vurdering.

DMF erfarer at det i en rekke tilfeller foreligger lite informasjon om mineralressurser i områder som foreslås vernet. Dette skyldes at det per i dag fortsatt mangler detaljert kartlegging av mineralressurser som industrimineraler, malmer og sjeldne jordarter. Et vernevedtak vil i mange tilfeller medføre at muligheten for overordnet kartlegging og mer detaljert undersøkelse av berggrunnen faller bort med innføring av restriksjoner. Dette gjelder både undersøkelser på bakken og geofysiske målinger fra fly.

Betydningen av mineralressurser og kunnskap om disse gjenspeiles blant annet i EU-kommisjonens råvaredirektiv (Raw Materials Initiative). Den norske klassifiseringen av mineralressurser vil etter hvert justeres i tråd med direktivet der europeisk, nasjonal og regional betydning skal defineres. Direktivet omfatter innføring av begrepet "Public Interest" om mineralressurser.

I tillegg til nasjonal forvaltning vil det bli økende krav om internasjonal (særlig europeisk) synliggjøring av framtidige reserver og ressurser av mineraler, og ikke minst en helhetlig tankegang knyttet til verdikjeder i Europa som går ut over nasjonalstaten.

§ 3: Behandling av vedlegg II-tiltak og krav til supplerende utredninger

Det foreslås en forenklet modell for behandling av tiltak som omfattes av vedlegg II.

Første ledd: Tiltakshaver skal i forbindelse med utarbeidelse av søknad gjøre en vurdering av om tiltaket faller inn under kriteriene i vedlegg III.

Annet ledd: Myndigheter med ansvar for kriteriene i vedlegg III skal i forbindelse med høring av søknaden vurdere om de mener tiltaket kan få vesentlige virkninger. Berørte myndigheter, parter eller interesseorganisasjoner bør i forbindelse med høring av søknaden konkretisere hvilke forhold som bør belyses nærmere, dersom de mener

tiltaket kan få vesentlige virkninger og det ikke allerede er tilfredsstillende redegjort for disse.

Tredje ledd: Dersom ansvarlig myndighet på bakgrunn av høringen og egne vurderinger finner at tiltaket kan få vesentlig virkninger, og virkningene ikke i tilstrekkelig grad er belyst, jf. krav til dokumentasjon gitt i § 7 eller blir tilfredsstillende avbøtt, skal ansvarlig myndighet stille krav om supplerende utredninger.

Fjerde ledd: Dersom ansvarlig myndighet vurderer at tiltaket ikke har vesentlige virkninger skal dette fremgå ved sluttbehandlingen av tiltaket. Dersom krav til supplerende utredninger er reist for tiltak med vesentlige virkninger, men ikke tatt til følge, skal det gis en begrunnelse.

Femte ledd: Krav til supplerende utredninger skal ta utgangspunkt i de forhold som anses å være mangelfullt belyst og i samsvar med krav til dokumentasjon etter § 7.

Sjette ledd: De supplerende utredningene høres og behandles i samsvar med bestemmelsen i § 8. Det kan settes en kortere frist for høring av supplerende utredninger. Fristen skal være minst 4 uker.

Kommentar

Se våre kommentarer til vedlegg III og IV.

§ 4: Melding med forslag til utredningsprogram for tiltak som alltid skal konsekvensutredes

Det foreslås noen endringer i bestemmelsene om melding med forslag til utredningsprogram.

Første ledd: (endringer kursivert og understreket): "Melding med forslag til utredningsprogram skal gjøre rede for formålet med tiltaket eller planen, *beskrive området* og hvilke problemstillinger som anses viktig for miljø og samfunn *i den konkrete saken*, basert på eksisterende kunnskap. Relevante og realistiske alternativer skal beskrives, og det skal framgå hvordan behandlingen av disse skal ivaretas i utredningsarbeidet."

Bakgrunnen for endringen er at mange utredningsprogram har en tendens til å være stikkordsmessig og altomfattende. Det er viktig at meldingen med forslag til utredningsprogram gir en tilfredsstillende beskrivelse av egenskaper ved området som omfattes av søknaden og hvilke forhold som anses viktig å få belyst i forhold til den konkrete saken. Det er viktig at forslaget til utredningsprogram tydeliggjør hvilke problemstillinger og hensyn som framstår som sentrale i den enkelte sak. Dette er en forutsetning for at berørte myndigheter skal kunne vurdere konfliktgraden og utredningsbehov knyttet til et tiltak eller planen.

Kommentar

DMF støtter forslaget til presisering av første ledd da dette er grunnleggende for å kunne gjøre en konkret vurdering og gi en utfyllende tilbakemelding til planen/tiltaket.

Denne bestemmelsen er også et eksempel på at mineralressurser bør inngå som et tema i konsekvensutredningen, jf. Vedlegg IV rubrikk b om hvilke temaer som skal

vurderes i konsekvensutredningen.

§§ 5 - 6

DMF har ingen kommentarer til disse bestemmelsene.

§ 7: Krav til konsekvensutredningen

Det foreslås flere endringer i ny § 7.

I første ledd foreslås tatt inn bestemmelsene i artikkel 3 i EIA-direktivet som angir kravene til konsekvensutredningen:

«Konsekvensutredningen skal, i lys av den konkrete saken, identifisere, beskrive og vurdere de direkte og indirekte effekter vesentlige effekter tiltaket kan få i forhold til:

- a) befolkning og helse,*
- b) arter og naturtyper,*
- c) land, jordmonn, vann, luft og klima,*
- d) materielle verdier, kulturminner og landskap,*
- e) og samvirke mellom faktorene nevnt over.»*

Annet ledd: *«Konsekvensutredning skal også redegjøre for punktene under bokstav a og relevante elementer under bokstav b i vedlegg IV.»*

Kommentar

Se våre kommentarer til vedlegg IV.

§ 8: Høring og offentlig ettersyn søknad med konsekvensutredning

DMF har ingen kommentarer til denne bestemmelsen.

§ 9: Hensyntaken til konsekvensutredningen ved vedtak og gjennomføring

Tilsvaret § 12 i gjeldende forskrift. Det foreslås også en endring i første ledd og en forenkling av gjeldende bestemmelser i tredje og femte ledd.

Første ledd: *”Vedtaksmyndigheten skal ved behandlingen av søknaden ta hensyn til konsekvensutredningen og høringsuttalelsene til denne.”*

Bakgrunn: I mange saker har det vist seg at konsekvensutredningen og uttalelsene fra berørte myndigheter eller interesseorganisasjoner er mangelfullt redegjort for eller tatt hensyn til i innstillingen til vedtak i saken. Det foreslås derfor en skjerpelse som innebærer at myndigheten skal ta hensyn til utredningen og uttalelsene til denne ved behandlingen av planen eller tiltaket. I praksis betyr dette at saksframlegget må redegjøre for og gi en vurdering av innkomne uttalelser.

Kommentar

Vi mener presiseringen i første ledd er en viktig endring, og støtter forslaget.

§§ 10 - 15

DMF har ingen kommentarer til disse bestemmelsene.

Vedlegg I og II

DMF har ingen kommentarer eller innspill til disse vedleggene.

Vedlegg III: Kriterier for vurdering av vesentlige virkninger

Tilsvare § 4 i gjeldende forskrift.

ESA har tatt opp enkelte forhold ved implementeringen av annex III til EIA-direktivet. I annex III angis utvelgelseskriterier som skal benyttes når det vurderes om et annex II-tiltak kan få vesentlige virkninger for miljø. I gjeldende KU-forskrift er kriteriene for vurdering av vedlegg II-tiltakene gitt i § 4. ESA påpeker at direktivet ikke innebærer noe krav om at nasjonalt regelverk må avspeile ordlyden i direktivets annex III (metode og form er overlatt til EØS-landene), men samtidig sier de at alle kriteriene i annex III må gjenfinnes, direkte eller indirekte i det nasjonale regelverk. ESA har konkludert med at det er flere av kriteriene i direktivets annex III som ikke er avspeilet i gjeldende forskrift § 4.

Kommentar

Naturressurser, herunder mineralressurser, omfattes ikke av denne listen. DMF er ikke kjent med om kriterier for vurdering av vesentlige virkninger (vedlegg III) er begrenset til å kun omfatte kriteriene i EIA-direktivets annex III. Dersom det er muligheter for at vedlegg III kan omfatte kriterier ut over de som er angitt i annex III, ber vi departementet om å gjøre en vurdering av om mineralressurser som ikke-fornybare naturressurser kan tas inn i vedlegg III.

Bakgrunnen for at vi ber om at mineralressurser inngår i vedlegg III, er fordi mineraler er lokalisert der de etter geologiske prosesser er dannet og fordi de i høyeste grad må regnes som samfunnets felles ressurser som vi er avhengige av til et bredt spekter av formål. Både statens mineraler og grunneiers mineraler er ressurser som bør sikres for framtidige generasjoner.

Dersom foreslåtte planer eller tiltak kommer i konflikt med viktige mineralressurser, vil dette være å anse som en vesentlig virkning ut fra målsettingen om å ivareta mineralske ressurser.

En mulig avgrensning for et kriterie for vurdering av vesentlige virkninger kan være mineralressurser av regional, nasjonal eller europeisk betydning.

Vedlegg IV: Rammer for søknad med konsekvensutredningen

Tilsvare gjeldende vedlegg III.

Bokstav a er i hovedsak uendret. Bokstav b første ledd er noen nye strekpunkt tatt inn og noen av strekpunktene i gjeldende forskrift foreslås tatt ut.

Kommentar

DMF har ingen merknader til endringene i vedlegg IV, men vi ønsker å gi et innspill til nytt tema som vi mener bør inn på listen.

Planer som har et slikt omfang at det kreves konsekvensutredning, er tiltak som vil ha vesentlige virkninger for både miljø og samfunn, herunder naturressurser. DMF mener at temaet naturressurser bør legges til lista i rubrikk b. Mineralressurser er naturressurser på lik linje med vann, landbruks- og skogbruksressurser.

Mineralressurser er et tema som per i dag ikke dekkes av forskriftens krav til innhold i konsekvensutredningen. I følge Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (T-1497) er det et uttalt mål at planleggingen skal synliggjøre mineralressurser av nasjonal og regional betydning slik at disse kan ivaretas på en måte som ikke er til hinder for framtidig verdiskaping.

Mineralressurser er nødvendige råstoffer for både lokal, regional og nasjonal anvendelse, men eksporteres også ut av landet. Råstoffutvinning er for mange kommuner viktig for lokalt næringsliv og arbeidsplasser.

EU-kommisjonen varsler gjennom Raw Materials Initiativ innføring av begrepet «Public Interest» om mineralressurser, der europeisk, nasjonal og regional betydning skal defineres. Som for den nasjonale forvaltningen vil det bli økende krav om å gjøre framtidige reserver og ressurser av mineraler synlig internasjonalt, og ikke minst å tenke helhetlig om verdikjeder som strekker seg over landegrensene.

Naturressurser, herunder mineralressurser, bør vurderes i sammenheng med andre tema og arealavklaringer. Mineralressurser er ikke-fornybare ressurser og de kan bare komme til nytte ved uttak der de fra naturens side er lokalisert. Å ta hensyn til disse ressursene er nødvendig for å hindre nedbygging av viktige forekomster og for å unngå arealbrukskonflikter i aktuelle nye uttaksområder eller ved utvidelse av eksisterende uttak.

Mineralressurser blir sjeldent vurdert som eget tema i konsekvensutredningen og forekomster går stadig tapt på grunn av nedbygging og andre barrierer for fremtidig utnyttelse.

Vi mener at dersom mineralressurser skal vies nødvendig oppmerksomhet i behandlingen av planer og søknader, bør temaet inngå som ett av kravene til innhold i konsekvensutredningen.

Vennlig hilsen

Marte Kristoffersen
seksjonsleder

Ine Cecilie Mork Olsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Ine Cecilie Mork Olsen

